

امور اداره و تحریریه سنه سلائیکی
توفیق افندی نظارت ایدر .

مجموعه ادبیه

۱۳۱۷

ادبیات ، فنون و معارف و مطالبات
ادبیه و شؤون معارف و ترقیدن بحث
ایدر . تنویر افکاره خدمت ایله .

امور اداره و تحریریه سنه متعلق خصوصیات
ایچون توفیق افندی به مراجعت اولتور .

در سعادت و ولایات شاهانه ایچون بر
سنه ک آئونه سی بکری بش غروشدور .
آئونه اجرتی برینه پوسته پولی قبول
ایلیار . سرکاری شمدیلک باب عالی
جاده سنده عطار بورغاک افندیکن
دکایدور .

استانبول ایچون نسخه سی : ۱۰ باره یه در . شمدیلک پنجمین کونلری نشر اولتور . ولایات شاهانه ایچون نسخه سی : ۲۰ باره یه در .

ترك اقوامی

ترك مدینتی

[مابعد و ختام]

اوروپا ایلیک یونان و روما مدینتیه
ویردکاری اهمیت معلومدر . حالبوکه قرون
وسطی نهایترینه طوغری بواکی مدینتدن
آرتق شوراده بوراده آثار متفرقه دن
بشقه برشی قلمه مش ایدی . عثمانیلردن
بك جوق زمان اول اوروپا بك شرق
طرفلرینی استیلا ایتمش اولان غولر یونان
وروما مدینتی آثارینی تخریبده بك زیاده
ایلری کتمش اولدقلرندن عثمانیلر قرون
وسطی نهایترینه طوغری اوروپا یه
قدمنهاده اولدقلری زمان قرون قدیمه بك
آثار معموریتی بالکتر محکم حصارلر ایله
تحت محافظه یه آئمش استانبول کبی
شهرلر داخلنه چکلمش بولتور ایدی .
حالبوکه عثمانیلر روم ایلی یه قدمنهاده
اولوبده اوراده کی حکومت خرسنیا .
نیه بك هیچ بریسنده بولمیان بر حفظ
و حراست مملکت بولتیقه سی کندیلرینه
رهبر اتخاذایدنجه روم ایلی قطعه سنك
هرجه تنده آثار مدینه کورولمکه باشلادی .
قطعه مذکورمك اکثر جهاننده
بولسان شهرلر اوزرنده کی کوریلر بیوك
کوچك جملة عثمانیلرک آثار مدینه سنندور .
ملتقاسی انهار ثنه اولان ادرنه شهری
یزانسیر زماننده شمدیکی خائنده
بولمشیکن صنایع معماریه بك انموزجی
اوله جوق قاج کوربسی وار ایدی ؛ حالبوکه
عثمانیلرک اوشورده وجود کتیرمش
اولدقلر بیوك کوریلر بوکون دخی
صنایع معماریه اربابنك جالب حیرتی
اولور .
روما حکومتی پایدار بولندی زمانلرده
هرزده سی تحت استیلا یه آئمش ایسه
هرشیدن اول اوراپه ایچله جك صو

جلبنه اهتمام ایلدکاری معلومدر . روما
مدینتک ایچله جك صولره ویردکی
شواحمیت تمامیه عثمانیلرده توارث
ایتمشدر . روم ایلی وانا طولی قطعهلرند
عثمانیلرک تحت اداره سنه کچمش بولنان
بلادك جملة سنده اوقدر چشمه لر ، سبیللر
احیا ایلدمش . ایچله جك صو جلی ایچون
اوقدر اوقاف تأسیس اولوب بوللر
یایلمشدرکه حدوحسابی یوقدر دییه جك
اوله سی مبالغه ایتمش اولمز .
عثمانیلرک بدایت ظهورندن تا ویا نه
جوارلرینه قدر نو سبغ دائرة حکومت
ایلدکاری زمانه قدر پادشاهان عظام
ایله امرای کرامنك ، اغنیا و صواب خیر
فنون اتسامنك باشلیجه همتلری احیای
آثار خیره امرینه معطوف اولدیغندن
طرف طرف عطشانان اهالی نی میاه
لذیذ شربیه لذتیاب ایتمك اوزره چشمه لر
سبیللر تأسیسنندن بشقه اسنای جنسمزدن
دوجار علل واسقام اولانلرک مواسم
مخصوصه سنده استحمام و تداویلرینی
تأمین ایدمك صورنده هرزده میاه
مدینه دن برشی بولمش ایسه اوراده بر
کارکیر بنا تأسیس اولوب خاقنک اسباب
استحصال سحرلری ده تأمین اولمشدر .
استانبولدن بدأ ایله برطرفدن یونا .
استانه و برطرفندن مجارستانه قدر تمتد
اولان محال و موافقه بوکی قابلیچه لرک
بیکرجه سنه تصادف اولمقده در .
بوکون نابوسنه حدودینه ویر
طرفندن ویا نه جوارینه قدر تمتد اولان
ممالکده کائن بلاد و قصبانه هپ عثمانیلرک
بقیه آثار مدینه لری بولان بنار کورولمکده .
بوکیفیت عثمانیلرک ایکی اوج یوز سنه
مدت آثار مدینه تأسیسنه ویردکاری
اهیتی نظر عالیه ایشانه کفایت ایتمکده در .
ترك اقوامی ایله ارقاقوام مسلمه میاسنده
عثمانیلر غریبک ترقیات جدیده سی تلقیده
دخی الك اول طاوور اتمشدر ، الك ایلیری
کتمکه موفق اولمشدر .

ملل اسلامیه واقوام ترکدن فن
طباعتی الك اول تطبیق ایدن عثمانیلردور .
تاریخ ایچادی استانبولک زمان فتحنه
تصادف ایدن فن طباعت فوائد و محسانی
بورالرده شیوع بولجه یه قدر ایکی یجق
عصر قدر زمان کچمش ایسه بوکیفیت
دولت عثمانیه ک استانبول فتحندن سکره
هپ حروب و مغازی ایله اشتغال ایلمسندن
نشأت ایلمشدر .
جنتمکان سلطان احمد خان ثالث
زماننده دولت علیه اطرافنده کی دولتلرک
جملة یله عقد مصالحه ایدوب بر دوره
سکون و آسایش وجوده کلجه زمانداران
امورک الك اول نظر دقتی جلب ایدن
کیفیت ترقیات فکریه مسئله سی اولوب
بونک حصولی ایچون ده الك قوبم و سائلدن
اوله رق هرشیدن اول اوروپا یه منافعی
مشاهده قلمش اولان فن طباعتک
بوراده تأهیسنه اهتمام اولمشدر .
آلمانیالی کوتانبوغ فن طباعتی اختراع
ایدرک فصل شان و شرف آلمغه کسب
استحقاق ایتمش ایسه فن مذکوری شرق
السنه تطبیق ایتمکده موفق اولانلرده
آنک قدر جدیر تقدیر بر خدمت کور
مشلردور . اشته شو خدمتک شرقی ده
عثمانیلره عائددر .
زده ایلك دفعه استعمال اولسان
مطبعه حروفاتیله ایوم استعمال ایلمکده
اولدینمز مختلف النوع مطبعه حروفاتی
بکدیکریله تطبیق ایدیلرک اولورسه
بر اختراعی یواش یواش رهین تکمل
ایتمک کبی غریبلرک مدار تفخیری اولان
بر استعداد ملتمزلده تمامیه مالک
اولدینی کوریلر .
اوروپا یلر عتساب مدینتی بالابرواز
ایتمک خدمت ایدن جااچلردن بریسی ده
مطبوعات اولدینغی بالبان بوجناج همه
قوت ویرمه باعث هراختراعی تبجیل
ایلمکده و بواختراعلره موفق اولانلری
بیوك بر خدمت مدینه ایفا ایتمش اولمقله

توفیر و تقدیر ایتمکده بولندقلرینه نظراً
بو خدمت مدینه یی اقطار شرقیه ده الك
زیاده تعمیمه خدمت ایتمش بولسان
عثمانیلرده بیوك بر حصه توفیر آیرمق
البته وظائف قدر شناسیدندر .
فن طباعتیه بوموقیاته مظهر اولان
عثمانیلر ترقیات مدینه ک سائر جهتلرجه ده
بك جوق آثار موفقیته کوسترمشدر .
خطوط اسلامیه ک عثمانیلرلنده نه درجه
رهین موفقیته اولدینی معلوم دکل میدر ؛
اقوام شرقیه میاسنده خطوط اسلامیه یه
ظرافت ، مطبوعیت ، حسن و لطافت
ویرمک خصوصنده عثمانیلر قدر ایلری
کیمش بر قوم دها کوستریله مزه مدینت
عربی کلمه اولدینی زمانلرده استعمال
اولان خط کوفی ادوار عثمانیه ده مهجور
نظر التفات اولدیه ده آلك برینه نك .
نسخ ، رقعه ، تعلیق خطلرینك مطبوعه
عبت و ظرافتی تکمیلآ عثمانلی خطاطینی
طرفندن صرف اولان مساعی عثمانیلر
ایچون ترقیات مدینه ک بوجه تنجه ده
باعث افتخار اوله جوق درجه ده در .
شو صوك عصر طرفنده غریجه
حاصل اولان هر درلو ترقیات صنایع
و قیه و علمیه یی تلقیده دخی عثمانیلر
ملل سائر شرقیه تفوق ایدرک ترقیات
مدینه یی اخذ و اقتباسده بالجمله اقوام
شرقیه ک فوئده بر استعداد مالک
اولدقلری کوسترمشدر .
فی الحقیقه اقوام غریبه شاهرام ترقیده
واصل اولدقلری نقطه دن آرقیه طوغری
عطف نکاه دقت ایدکاری زمان کندیلرینه
یتشمک ایچون صرف مساعی ایتمکدن
خالی قلیبان عثمانیلری براز کریده
کوربورلر ده بوکرلک ترقیات غریبه ک
مب ایله بزم ترقیاتنرک ابتدایی
آراسته مرور ایتمش اولان مدنک نتایج
ضروریه سندن اولوب غریبلره یتشمک
ایچون مصروف اولان غیرتیزی کلاه
اونغرا ده جوق بر حال تشکیل ایدمزر .

سى منادى و اقدام لايتامى سايه -
سند بر کون بزمده يك بيوك ترفيات
استحصانه موفق اوله جعفر بدبدر .

(انتهى)

شعر

آثار وارده

— مناجات —

تائل الطافك، اولمقدر همیشه مطلب
فكرى ايضاح ايدر - حقيقه - على مشربم
سائل احسانكم، مشغول ذكر كدر ليم !
ورد يارب له اذار ايتكم هر روز وشم
« يوقى ؟ برلييك يارب ! صدهزاران يارب »

فيض الطافك، نيجه ناشادلى دلشاد ايدر،
خانه قابن، خرابايلرك آباد ايدر .
چوق حقير ناتوانى قيددن آزاد ايدر .
بو نيجه دمدر قلبازم سندن استمداد ايدر :
« يوقى ؟ برلييك يارب ! صدهزاران يارب »

ابتلاى حزن ايله اولدم گرفتار ازا
ايرميور حد ختامه چكديكم درد و بلا
بولمدي بچاره كوكم سندن اوزكه مشكا
« يوقى واصل اولميورمى ؟ آه و فريادم سكا :
يوقى ؟ برلييك يارب ! صدهزاران يارب »

كوش جانه زيور اولدى مژده (لا تقطعوا)
سن كفيل رزق ايكن مخلوقه ايتم سرفرو
ايلرم دلير خوان فضلك اولمق آرزو
باب لطفكندن ايدر احسانى كوكم جست جو
« يوقى ؟ برلييك يارب ! صدهزاران يارب »

حال ياسم سينده موج آور افغان اولور
امتداد ايتدكه افغان، مورث خسران اولور
آه آشتاكم آرتق سوز بخش جان اولور
قلبازم مرحمت جويانه يارب خوان اولور :
« يوقى ؟ برلييك يارب ! صدهزاران يارب »

۱۰ تشرين ثاني سنه ۳۱۵
عيتابدين : نورس نيازي

مقاله ادبيه

— ۱ —

تكريره دائر . . .

تكرير . صنابع ادبيه دن معدوددر .
اقدام ده زياته وضوح، ده زياته شدت
و تأثير و برمك ايچون اقتضاسه كوره .
شيوه و آهنگ نظر دقدن دور طولنماق
اوزده . ايكي ، اوج ، درت و ده زياته
تكرار ايديان كنه . . . تعبير و يارب فقره
دينير .

تكرير ، دايديرلكي ، دلا شوبلاني
حصيله : « استفهام ، استماره ، التفات ،
ايهام و تناسب ، ترديد ، تدريج ، تشبيه ،
تشخيص و انطباع ، توريه و تلميح ،
رجوع ، سجع ، عكس ، قطع ، مشاكه ،
منقحيت ، ندا كي منكره تفوق ايدر .
تكرير ، دلتوازي ، دلشكاراني جهتيه :
نرمين ، طرف ، نظريه ، يا كبره در . . .
رقيق شوحات ، تزيه افكار ، نازك حيايه
حلو كه اولور . اوليكه سرايا الحان نسيم
هار . سرايا و ريقا - ازهار بودميدن
اقتباس شوق و شغف ايلر . اوليكه :
زير و بالا يه فبرلايدني شرمند نظرلر .
نوخده التفاتلر ، بيلم نهدن ، بوميال
احزان روحي محلوب و مسخور ايدر .
تكرير ، تراحت و علوي سبيله دكيدر كه
ايسته فضلاء ، مزينا بالار ، زنكيين
اقداملرله فيصلداشير ، حسب حال ايدر . .
اونده بر حسن معنوي ، بر آن فطري واركه
سائر صنابع لفظيه به منعطف ديدملري
بتون كماليله كندينه جذب ايليور .

برقاج مثال :

صبا امر ، غصون تر
— كه مرغ عشقه لاهدر . —
فصيلداشير . سكوت ايدر :
(بوبر كوزل ترانه در !) [۵]

آقار چاغل چاغل اوصو
— كه باغله روانه در —

مهله باشنده بر قوزو :
(بوبر كوزل ترانه در !)

جوبان قوال جالار ، اونك
حياتي شاعرانه در :

كولر يربني نازلانك :
(بوبر كوزل ترانه در !)

[۵] معترضه داخله آلتان فقرملر .

تكريري ابراه ايدر .

اوتر هزار نغمه كر

— كه شوق بي بهانه در —

(اوتر ، اوتر ، اوتر :)

(بوبر كوزل ترانه در !)

❦

فقط بوطفل جان ربا

— كه روحدن نشانه در —

كولر كن آغلايور . . . بكا

(بواك كوزل ترانه در !)

[« بهار ترانه دار . . . »]

❦

قيزلر كلين ايتكمده بوييل هپ قونوقومشو
هرخانه ده دوكون ذوق و صفائي سور -
يوردي :

هرعائله مسعود كورونمكمده . . . فقط شو
زوجين آرييور قيزلرينك دردينه دارو :
قيز (او كسور ييور . او كسور ييور .
او كسور ييوردي .)

[« چيركين قيز ! »]

❦

« لكن (ينه سودا ينه سودا ينه سودا)

(سودا) بي محيط جمله املر

(سودا) ده شعلر . . .

بودايع . بوكوزل . روح استيناس
نشيدملردن يشقه آيديمكي منشور شعر -
لرده ده ، برق انداز مباحث اوله مازي ؟
مثلا :

« بهارده بر آغاجله كيورسكزه باقار -
سكر كه زميني زمرد كي جايلر ، چنلرله
مفروش ، (مينه كي) بارلاق ، (مينه كي)
نازك جيچكبلرله منقوشدر . . .

❦

بر تيه چك اوزرنده قارلمش اولان
مزارك ايچنه تابوتكي وضع ايتدك . . .
اوزرينه آتيلان ايكي اوج كورك طوبراق .
واهمه مده (بيودي . بيودي) بر طاغ
شكني آلدی . . . اوطاغ (يوكسلدی .
يوكسلدی) منهاسه كوز ايريشمدر در حده
كسب جسامت ايتدی . شكله آرد مزده
پيدا اولان بوسه حائلي صاندم كه نجيم
ايتمش ايديتدر .

[محمود اكرم بك - « بيرايه »]

❦

« قار ياغيور ! صرصر بيخ افكن ،
مديد نالشار . . . اندوهناك غريبولرله هبوب
ايدبيور ، چيرينه چيرينه يوكسكن . . .
سقوط ايدن سيمين كلبكلى (صاوو -
رييور ، صاوور ييور . . .) سواقلر

بياض كلر ، بياض قامليارله اورتولمش . . .
كي نفيس ، ناشيده سوزلرده ، تكريره
كوزل بر مثال دكيدر ؟

بعضا ، رقيق ، تراشيده الهاماته
جولانكاه اولان ادبي ، حكيمى برائى .
مثلا ، شاعر ذى ارنجبال محمد جلال
بكك (زهرا) سنى آجارسكز . « برقاج
يا براغى احتوا ايدن شعرلى [۱] تكرار
تكرار مطالعه ايدرسكز : ايسته سزمه
اوصحائف آلامى دفعايله اوقونديران و بر
قاج يرنده تكرار ايديلن :

« يك اوزاق اقلردن شعله فشان
اولان اختران ضياداره نصب نكاه تفكر
ايدرك يالكنز . . . يالكنز زهراني دوشو -
بيوردي . . .

كي موجز فقرملردر . لكن ، سز بونك
فرقده اولمازسكز - يا خود - اوله ماز -
سكز . . . سز . اوت : سز ، يالكنز بر
شي حس ايدرسكز كه اوده روحكزك
نشوهر ، ياسر ، اضطرابلر آراسنده
چيرينه ييدر .

❦

تكريره ابراد ايديله حلك امته بك
چوقدر . ارجله . اديب اييب محمد ايس
بك اقدينك حقه لك رساله لردن بريته :
« روز نامه هجران » نامه درج ايتدير -
دكاري اثر بر كزيده ، سرايا تكريره مثال
اوله بياير . كوكل ، اورادن ده برقاج مثال
ايراديله مقاله مزى تزيين ايتك ارزو
ايدردى . فقط ، هانكيستى انتخاب
ايجلى ؟ . . .

❦

كلين مطبوعانده ، بعضاً صولمش ،
صارارمش جيچكلمده تصادف ايتكمك
قابل اوله ميور ! هله ، نوهوسان ايدن
بعضى . وجوده كتيرديكي ازهار ژولیده
آردنده اكترى ، اوليكه ديكتلر ، بالديرانلر
بولنيور كه الساك ، ديكر معطر اشكوفلريده
الدين آنه جنى كلبور . مثلا :

چكايكم چله سنك عشقه كنه ،

صبرمى . نايى محو ايتدى بنم !

كولمز آرتق دل سودا (افكتم !)

(بوخير فكرمى برباد ايتدى .)

(اشك چشماني مراد ايتدى)

بن نصل كريبور حزن اولمام .

كل اميد و صالم صولبور .

هرتلاقى صوكى هجران اوليور ،

(بوخير فكرمى برباد ايتدى)

[۱] بعضيلري « شعر » دنيلديكي

زمان مطلقا منظوم و مقفا سوز آكلا -

يورلر .